

สภาพการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้ ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง และแนวทางในการพัฒนาสื่อ ประสมสองภาษา : กรณีศึกษาจังหวัดนราธิวาส

มุนีเร๊ะ ผดุง^{*} สุรัชย์ สุขสกุลชัย^{**} วราพรรณ แก้วประพันธ์^{***} สิริพร ศรีเรือง^{****} พิมพ์พร อนันตเสนา^{*****} และ รุชรีนา ปาแนแจ๊ะ^{*****}

บทคัดย่อ

พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างจากภูมิภาคอื่นของประเทศ ประชากรในพื้นที่ร้อยละ 83 ใช้ภาษามลายูสื่อสารในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้โรงเรียนสายสามัญของกระทรวงศึกษาธิการจัดการเรียนการสอนและใช้สื่อการสอนเป็นภาษาไทย ทำให้เด็กในพื้นที่ที่ใช้ภาษามลายูเป็นหลักในชีวิตประจำวันปรับตัวไม่ทัน กระทั่งต่อการเรียนรู้ในวิชาการแขนงต่างๆ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานและต่ำที่สุดในประเทศ ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในจังหวัดนราธิวาส และแนวทางในการพัฒนาสื่อประสมสองภาษา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า เพื่อสอบถามความเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดประสบการณ์เรียนรู้และแนวทางในการพัฒนาสื่อประสมสองภาษา กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกแบบชั้นภูมิตามเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 43 คน และครูปฐมวัย จำนวน 119 คน รวมจำนวน 162 คน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาสทั้ง 3 เขต มีปัญหาสำคัญที่พบ 3 ด้าน คือ 1) เด็กไม่สามารถใช้ภาษาไทยสื่อสารในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ได้ 2) ครูปฐมวัยไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก และ 3) โรงเรียนยังขาดแคลนเครื่องมือและสื่อการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบสองภาษา สำหรับแนวทางในการพัฒนาสื่อประสมสองภาษานั้นทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูปฐมวัยมีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรใช้ภาษาถูกต้องชัดเจนทั้งภาษาไทยและภาษามลายู โดยเป็นสื่อที่让孩子มีส่วนร่วมและเน้นเด็กเป็นสำคัญ สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546

คำสำคัญ : การจัดประสบการณ์เรียนรู้ เด็กปฐมวัย การเรียนรู้ภาษาที่สอง สื่อประสม สื่อสองภาษา

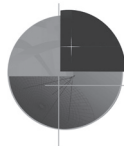
^{*} ภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัย ราชภัฏยะลา 133 เทศบาล 3 ตำบลสะเตง อำเภอมือ จังหวัดยะลา อีเมลล์ : muneeroh@hotmail.com

^{**} ภาควิชาครุศาสตร์ไฟฟ้า คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี 126 ถนนประชาอุทิศ แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร 10140 อีเมลล์ : surachai.suk@kmutt.ac.th

^{***} สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ตำบลลำภู อำเภอมือ จังหวัดนราธิวาส 96000 อีเมลล์ : ziripon_nara@hotmail.com

^{****} สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 อำเภอสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส 96120 อีเมลล์ : pimpun980@gmail.com

^{*****} สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 อำเภอตันหยงมัส อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส 96130 อีเมลล์ : rusreena@gmail.com

States of Learning Experience for the Preschool Children Using Thai as Second Language and Tendency of Bilingual Multimedia Development: Case Study of Narathiwat Province

Muneeroh Phadung^{*} Surachai Suksalchai^{**} Wacheerapan Kaewprapan^{***} Siriporn Somrueng^{****} Pimpun Anunthasena^{*****} and Rusreena Panaejaekah^{*****}

Abstract

The three southern border provinces of Thailand have cultural identity different from other parts. Eighty three percent of people in this area use the Pattani Malay language in their everyday life. However, the official language used in schools is the Thai language. As a result, those children will face difficulty with learning content taught in school because their poor ability in using the Thai language. It was found that children's learning achievement is below the Thai standard level and, most importantly; it is the lowest score in the country. Therefore, the objectives of this research are to study the states of learning experiences for the preschool children using Thai as second language in Narathiwat province and the tendency of bilingual multimedia development. The research instrument was the rating scale questionnaire of a state of learning experience and tendency of bilingual multimedia development. The total of sample groups were 162 divided to 43 of academic administrators and 119 early childhood teachers. The results found that there were 3 major problems in state of learning experience for the preschool children using Thai as second language in 3 Narathiwat primary educational service areas which are 1) the most of students do not have Thai language skill, 2) the insufficiency of teachers in early childhood education, and 3) the shortage of bilingual media in schools. The tendency of bilingual multimedia development should use the accurately Thai and Malayu languages, and considered to child centered learning. Furthermore, should be in accordance with the early childhood education curriculum B.E. 2546.

Keywords : Learning experience Preschool children Second language learning
Multimedia Bilingual media

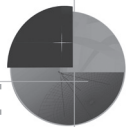
^{*} Department of Applied Science Faculty of Science Technology and Agriculture Yala Rajabhat University 133 Tessabon3 Road, Satang Muang Yala Province 95000 e-mail : muneeroh@hotmail.com

^{**} Department of Electrical Technology Education Faculty of Industrial Education and Technology King Mongkut's University of Technology Thonburi Bangkok 10140. e-mail : surachai.suk@kmutt.ac.th

^{***} Narathiwat Primary Educational Service Area Office1 222 Village No.10 Lamphu Muang Narathiwat Province 96000 e-mail : ziripon__nara@hotmail.com

^{****} Narathiwat Primary Educational Service Area Office2 Sungaikolok, Narathiwat peovince 96120 e-mail : pimpun980@gmail.com

^{*****} Narathiwat Primary Educational Service Area Office 3 Tanyongmat Rangae Narathiwat Province 96130 e-mail : rusreena@gmail.com

บทนำ

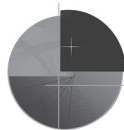
พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีลักษณะพิเศษ คือ วัฒนธรรมของประชากรในพื้นที่ที่แตกต่างไปจากส่วนอื่นของประเทศไทย โดยประชากรร้อยละ 83 ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใช้ภาษามลายูในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ถือเป็นอัตลักษณ์ที่สำคัญของท้องถิ่น ทั้งนี้โรงเรียนสายสามัญของกระทรวงศึกษาธิการจัดการเรียนการสอนและใช้สื่อการสอนเป็นภาษาไทยส่งผลกระทบต่อเด็กในพื้นที่ที่ใช้ภาษามลายูเป็นหลักในชีวิตประจำวันปรับตัวไม่ทัน กระทบต่อการเรียนรู้ในวิชาการแขนงต่างๆ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานและต่ำที่สุดในประเทศ (1) จึงกล่าวได้ว่าการจัดการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผ่านมาไม่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นการจัดการศึกษาในพื้นที่จึงควรมีรูปแบบพิเศษที่เอื้อต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม การจัดการสอนโดยใช้ภาษามลายูเป็นความต้องการของประชาชนในพื้นที่ให้เข้าสู่ระบบการศึกษา (2) ซึ่งเป็นการแสดงถึงการให้ความสำคัญแก่ภาษาท้องถิ่นที่บูรณาการระหว่างความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและการเรียนรู้สังคมภายนอก (3)

เพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงจัดทำโครงการการจัดการเรียนรู้ระบบสองภาษา (ไทย-มลายู) แบบประยุกต์ระดับปฐมวัยในโรงเรียนจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งกำหนดเป็นนโยบายด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยศึกษาจากหลักการสอนแบบทวิภาษามาประยุกต์ใช้เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2549 ในระดับปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในโรงเรียนนำร่อง 12 โรงเรียน และในปีการศึกษา 2550 ได้ขยายผลอีกเขตพื้นที่ละ 4 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 36 โรงเรียน (1) นอกจากนี้ยังมีโครงการอื่น ๆ ที่คำนึงถึงการนำฐานทางภาษาและ

วัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ เช่น โครงการทวิภาษา (ไทย-มลายูถิ่น) ของศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล นำฐานทางภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ระดับปฐมวัยควบคู่ไปกับภาษาราชการ (ภาษาไทย) ช่วยให้เด็กได้เรียนอย่างมีความสุข ไม่มีปัญหาเรื่องการสื่อความหมายเนื่องจากใช้ภาษาแม่ที่เด็กคุ้นเคย สอดคล้องกับผลการวิจัยผ่านองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ที่ชี้ให้เห็นผลดีของการใช้ภาษาท้องถิ่นที่เป็นภาษาแม่เป็นฐานในการจัดการศึกษา (4) เป็นต้น

ปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาททางการศึกษาจึงมีความพยายามนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาให้กับเด็กโดยเฉพาะการเรียนการสอนภาษาที่สอง หากสื่อเหล่านั้นมีความดึงดูดใจ เช่น เว็บไซต์การ์ตูนมีเดีย นิทานอิเล็กทรอนิกส์ และ เกมการศึกษา เป็นต้น นอกจากจะส่งผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว ทั้งครูและนักเรียนต่างพึงพอใจต่อการใช้สื่อเทคโนโลยีประเภะนั้นอีกด้วย (5, 6) จึงเห็นได้ว่าสื่อและเทคโนโลยีการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะเป็นพื้นที่พิเศษที่มีปัญหาอย่างต่อเนื่องยาวนาน (7) ทั้งนี้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ให้ความสำคัญในการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการพัฒนาการศึกษา จึงกำหนดการใช้สื่อและเทคโนโลยีไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2552-2559 (2)

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การส่งเสริมทักษะการรู้หนังสือและทักษะภาษาที่สองสามารถทำได้ดีในเด็กแรกเกิดไปจนถึง 7 ปี (8) เพราะเป็นวัยเริ่มต้นในการเรียนรู้ภาษา เด็กจะสามารถเรียนรู้ภาษาที่สองได้ดีโดยจะพัฒนาทักษะภาษาที่สองและภาษาแม่ควบคู่กันผ่านการถ่ายทอด

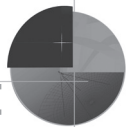
โอนการเรียนรู้จากภาษาแม่ไปยังภาษาที่สอง (9) ดังนั้นเพื่อให้บรรลุผลตามแผนการพัฒนาศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังกล่าว จึงควรส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาไทยให้กับเด็กที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพื่อให้การจัดประสบการณ์เรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่นและเตรียมความพร้อมให้กับเด็กสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษาต่อไป แต่จากการค้นคว้ายังไม่พบการศึกษาสภาพความต้องการและแนวทางในการพัฒนาสื่อประสมสองภาษาในการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนราธิวาส เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาสื่อประสมสองภาษาให้สอดคล้องตามสภาพ ความต้องการและความเหมาะสมในการใช้งาน ส่งเสริมให้เด็กใช้ภาษาแม่เป็นฐานในการเรียนรู้ทักษะการใช้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาราชการอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูปฐมวัยเกี่ยวกับสภาพการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองของโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนราธิวาส และเพื่อศึกษาแนวทางในการออกแบบและพัฒนาสื่อประสมสองภาษาที่เหมาะสม

วิธีการ

การวิจัยนี้เป็นการสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยใช้วิธีเลือกแบบชั้นภูมิตามเขตพื้นที่การศึกษา และเลือกเฉพาะเจาะจงผู้บริหารโรงเรียนและครูปฐมวัยในโรงเรียนที่มีเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 43 คน และครูปฐมวัย จำนวน 119 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถาม

แบบรายการเลือก (Checklist) เพื่อสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 8 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา ความสามารถในการใช้ภาษา มลยาญ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในตำแหน่ง และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้แบบสองภาษา (ไทย-มลายู) ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) เพื่อสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จำนวน 33 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความพร้อมของเด็ก ด้านความพร้อมของครู และด้านปัจจัยเกื้อหนุน ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า เพื่อสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางในการพัฒนาสื่อประสมสองภาษา จำนวน 10 ข้อ การตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 กำหนดค่าให้เลือกตอบระหว่าง 1 ถึง 5 หากเลือก 1 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด เลือก 5 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด และตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended question) เพื่อสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติม จำนวน 1 ข้อ

การประเมินคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการโดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหา ปรับปรุงแบบสอบถามโดยพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC (Index of item objective congruence) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 นำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน แล้ววิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -Cronbach's Alpha Coefcient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.94 ซึ่งแปลความหมายได้ว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลเพื่อสำรวจความคิดเห็น

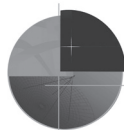
กับกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นจึงวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows หาค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ความสามารถในการใช้ภาษามลายู วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในตำแหน่ง และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้แบบสองภาษา (ไทย-มลายู) ข้อมูลความคิดเห็นนำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่าง 4.50 ถึง 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่าง 3.50 ถึง 4.49 หมายถึง เห็นด้วยมาก ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่าง 2.50 ถึง 3.49 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่าง 1.50 ถึง 2.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อย ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่าง 1.00 ถึง 1.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด วิเคราะห์ความสัมพันธ์เพื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองใน 3 เขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดนราธิวาส ด้วยสถิติความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Anova) กำหนดระดับความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูปฐมวัยต่อแนวทางในการพัฒนาสื่อประสมสองภาษา ด้วยสถิติแจกแจงค่าที (Independent Samples t-test) กำหนดระดับความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่าร้อยละ 95

ผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีดังกล่าว ผลปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้หญิง ร้อยละ 64.20 และเป็นผู้ชาย ร้อยละ 35.80 จำแนกตามช่วงอายุ มีอายุระหว่าง 30 ถึง 39 ปี ร้อยละ 42.00 มีอายุระหว่าง 40 ถึง 49 ปี ร้อยละ 27.20 มีอายุระหว่าง 50 ถึง 59 ปี ร้อยละ 22.80 และมีอายุระหว่าง 20 ถึง 29 ปี ร้อยละ 8.00 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 79.00 และนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 21.00 โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความสามารถในการ

ใช้ภาษามลายูสื่อสารในชีวิตประจำวัน ระดับดีมาก ร้อยละ 50.60 ระดับดี ร้อยละ 21.60 ระดับพอใช้ ร้อยละ 12.30 ระดับปานกลาง ร้อยละ 10.50 และไม่สามารถใช้ภาษามลายูสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ ร้อยละ 4.90 เมื่อพิจารณาถึงวุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 82.10 และ ระดับปริญญาโท ร้อยละ 17.90 เมื่อจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามตามสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาสเขต 2 ร้อยละ 41.40 เขต 3 ร้อยละ 30.90 และ เขต 1 ร้อยละ 27.80 และจำแนกตามตำแหน่งงานพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูระดับปฐมวัย ร้อยละ 73.50 และ ผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 26.50 โดยมีประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน ระหว่าง 1 ถึง 10 ปี ร้อยละ 56.80 ระหว่าง 11 ถึง 20 ปี ร้อยละ 22.80 น้อยกว่า 1 ปี ร้อยละ 9.90 ระหว่าง 21 ถึง 30 ปี ร้อยละ 7.40 และ ระหว่าง 31 ถึง 40 ปี ร้อยละ 3.10 และผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบสองภาษา (ไทย-มลายู) ร้อยละ 54.90 และไม่มีประสบการณ์ ร้อยละ 45.10 โดยประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบสองภาษา (ไทย-มลายู) ได้แก่ การสอน ร้อยละ 41.40 การฝึกอบรม/การศึกษาดูงาน ร้อยละ 29.00 การทำวิจัย ร้อยละ 1.90 การเป็นวิทยากรให้ความรู้ ร้อยละ 1.20

สภาพการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง 1) ด้านความพร้อมของเด็ก ค่าเฉลี่ย 3.46 (S.D. = 0.47) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เด็กมีความสนใจในการเรียนรู้ผ่านสื่อต่างๆ เช่น นิทาน สื่อคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 4.32 (S.D. = 0.69) ระดับมาก รองลงมาคือ เด็กมีความสนใจ เข้าใจ และกล้าแสดงออกมากขึ้น เมื่อครูใช้ภาษามลายูช่วยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 4.26 (S.D. = 0.70) ระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

คือ เด็กมีทักษะการสื่อสารภาษาไทยในชีวิตประจำวันได้สมวัย ค่าเฉลี่ย 2.48 (S.D. = 0.73) ระดับน้อย และเด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างเหมาะสมตามวัย ค่าเฉลี่ย 3.05 (S.D. = 1.27) ระดับปานกลาง 2) ด้านความพร้อมของครู ค่าเฉลี่ย 3.82 (S.D. = 0.43) ระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า ครูเอาใจใส่และทุ่มเทให้กับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับเด็ก ค่าเฉลี่ย 4.28 (S.D. = 0.62) ระดับมาก รองลงมาคือ ครูมีความเข้าใจธรรมชาติของเด็กที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง เพื่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.17 (S.D. = 0.60) ระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จำนวนครูมีเพียงพอต่อจำนวนเด็ก ค่าเฉลี่ย 3.15 (S.D. = 1.04) ระดับปานกลาง และความเหมาะสมของภาระงานที่ครูได้รับ ค่าเฉลี่ย 3.24 (S.D. = 0.94) ระดับมาก และ 3) ด้านปัจจัยเกื้อหนุนการจัดการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 3.55 (S.D. = 0.49) ระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเพิ่มพูนความรู้เทคนิคการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 4.10 (S.D. = 0.75) ระดับมาก รองลงมาคือ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ใช้สอดคล้องตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ค่าเฉลี่ย 4.06 (S.D. = 0.65) ระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีเครื่องมือและสื่อการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบสองภาษา (ไทย-มลายู) ค่าเฉลี่ย 2.47 (S.D. = 0.85) ระดับน้อย และโรงเรียนมีเครื่องมือ สื่อการเรียนรู้ที่เพียงพอ เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ค่าเฉลี่ย 2.88 (S.D. = 0.91) ระดับปานกลาง

แนวทางในการพัฒนาสื่อประสมสองภาษา ค่าเฉลี่ย 4.47 (S.D. = 0.41) ระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า ควรใช้ภาษาถูกต้องชัดเจนทั้งภาษาไทยและภาษามลายู ค่าเฉลี่ย 4.68 (S.D. = 0.48) ระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ควรเป็นสื่อที่让孩子มีส่วนร่วม และเน้นเด็กเป็นสำคัญ ค่าเฉลี่ย 4.65 (S.D. = 0.49) ระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา

ปฐมวัย พ.ศ. 2546 ค่าเฉลี่ย 4.62 (S.D. = 0.48) ระดับมากที่สุด

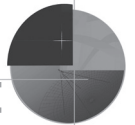
เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองระหว่างเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาสทั้ง 3 เขต ได้ค่า $f = 0.409$ และ $p \text{ value} = 0.665$ และหาความสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อแนวทางในการพัฒนาสื่อประสมสองภาษาของผู้บริหารโรงเรียนและครูปฐมวัย ได้ค่า $t = 1.376$ และ $p \text{ value} = 0.171$

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูปฐมวัยได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองและแนวทางในการพัฒนาสื่อประสมสองภาษาสรุปได้ดังนี้

- 1) ครูระดับปฐมวัยมีไม่เพียงพอ
- 2) ครูมีภาระงานที่มากอยู่แล้ว อาจไม่สะดวกในการจัดทำสื่อประสม (ไทย-มลายู) เอง เพราะต้องอาศัยเวลาในการผลิตและเทคนิควิธีการ
- 3) ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้แบบสองภาษา (ไทย-มลายู) ให้กับเด็ก
- 4) ควรเป็นสื่อที่สอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบสองภาษา (ไทย-มลายู) ที่ใช้อยู่
- 5) ควรมีการจัดอบรมให้แก่ครูปฐมวัยที่ไม่มีประสบการณ์การเรียนรู้แบบสองภาษา (ไทย-มลายู) อย่างทั่วถึง

วิจารณ์

การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูปฐมวัยต่อสภาพการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดนราธิวาสและแนวทางในการพัฒนาสื่อประสมสอง

ภาษา ผลจากการประมวลข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง โดยส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ตามลักษณะสัดส่วนประชากรในพื้นที่จึงทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความสามารถในการใช้ภาษามลายูสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ และกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบสองภาษา (ไทย-มลายู) ตามนโยบายจากการกระทรวงศึกษาธิการในการเข้าร่วมโครงการโรงเรียนระบบสองภาษา (ไทย-มลายู) (1)

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองระหว่างเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาสทั้ง 3 เขต พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p value = 0.665) โดยค่าเฉลี่ยของสภาพการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ด้านความพร้อมของเด็ก พบว่า มีปัญหาที่สำคัญคือเด็กส่วนใหญ่ซึ่งเป็นเด็กที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาแม่ไม่สามารถใช้ภาษาไทยสื่อสารในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ได้ เมื่อครูใช้ภาษามลายูเป็นฐานในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เด็กจะสนใจ กล้าแสดงออกและมีส่วนร่วมมากขึ้น สอดคล้องตามผลการจัดเรียนรู้ระบบสองภาษา (ไทย-มลายู) ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่พบว่า การเข้าเรียนในโรงเรียนระบบสองภาษา ทำให้เด็กกล้าแสดงออกและเรียนรู้อย่างมีความสุข (1) โดยเด็กมีความสนใจในการเรียนรู้ผ่านสื่อต่างๆ เช่น นิทาน สื่อคอมพิวเตอร์ เป็นต้น เพราะเด็กจะสามารถเรียนรู้ได้ดีผ่านสื่อที่เหมาะสมกับวัย ปัจจุบันสื่อเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชั้นเรียนทุกระดับ เช่น การใช้นิทานอิเล็กทรอนิกส์ ในงานวิจัยต่างพบว่า เป็นสื่อที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้เป็นอย่างดี (10, 11) โดยหากใช้การเรียนรู้แบบร่วมกัน (collaborative learning) ในการเรียนรู้ผ่านสื่อ

นิทานอิเล็กทรอนิกส์ จะทำให้เด็กมีทักษะในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครู ช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างเหมาะสมตามวัย (12)

ด้านครูสภาพทั่วไปพบว่า จำนวนครูปฐมวัยมีไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก เมื่อครูไม่เพียงพอจึงทำให้เกิดปัญหาภาระงานมากตามมา ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับเด็กได้ การขาดแคลนครูในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นี้โรงเรียนจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการให้ครูในโรงเรียนกระจายกันรับผิดชอบสอนในรายวิชาหรือระดับชั้นที่ไม่ตรงกับวุฒิการศึกษา ทำให้ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (13) หากใช้สื่อที่เหมาะสมจะเป็นทางหนึ่งที่ช่วยแก้ปัญหาด้านครูและส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ที่ดีของเด็กได้ ดังปรากฏในกลยุทธ์หนึ่งในการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีของแผนพัฒนาการศึกษาในเขตพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2552-2555) คือ การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาทั้งประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อช่วยสอน สื่อเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง สื่อสำเร็จรูป สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแก้ปัญหาครูมีประสบการณ์การสอนไม่เพียงพอ (2)

ประเด็นปัญหาด้านปัจจัยเกื้อหนุนคือโรงเรียนยังขาดสื่อการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบสองภาษา (ไทย-มลายู) ซึ่งจัดเป็นสื่อภาษาที่จำกัดเฉพาะพื้นที่ (3) โดยในระดับปฐมวัยนั้นควรส่งเสริมการพัฒนาสื่อสองภาษาเพื่อให้เกิดการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับท้องถิ่นตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 (14) จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อแนวทางในการพัฒนาสื่อประสมสองภาษาของผู้บริหารโรงเรียนและครูปฐมวัย พบว่า มีความคิดเห็นสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p value = 0.171) โดยผู้บริหารโรงเรียนและครูปฐมวัยมีความเห็นสอดคล้องกันในการใช้

ภาษาที่ถูกต้องชัดเจนทั้งภาษาไทยและภาษามลายูควรเป็นสื่อที่让孩子มีส่วนร่วมและเน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ซึ่งถือเป็นแผนแม่บทของการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย และเป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2552 – 2555) ซึ่งส่งเสริมให้พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงการเรียนการสอนที่มีคุณภาพอย่างเสมอภาค (2) และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์ที่เห็นว่า รัฐต้องพัฒนานโยบายภาษาสำหรับการศึกษาในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย รวมถึงนโยบายการใช้ภาษาแม่เป็นสื่อการเรียน การเตรียมความพร้อมของครู รวมทั้งการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมมาส่งเสริมการเรียนรู้ดังกล่าว (15)

จากการวิจัยในครั้งนี้สรุปผลได้ว่า สภาพการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดนราธิวาสทั้ง 3 เขต มีสภาพปัญหาสำคัญคือ เด็กไม่สามารถใช้ภาษาไทยสื่อสารในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ได้ ครูปฐมวัยไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก อีกทั้งโรงเรียนยังขาดแคลนเครื่องมือและสื่อการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบสองภาษาสำหรับแนวทางในการพัฒนาสื่อประสมสองภาษานั้นทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูปฐมวัยมีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรใช้ภาษาถูกต้องชัดเจนทั้งภาษาไทยและภาษามลายู โดยเป็นสื่อที่让孩子มีส่วนร่วมและเน้นเด็กเป็นสำคัญ สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 การใช้สื่อประสมสองภาษาเป็นสื่อกลางในการเรียนรู้ภาษานับเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถช่วยให้ครูจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยบูรณาการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต คำนึงถึงอัตลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมในท้องถิ่นเชื่อมโยงกับ

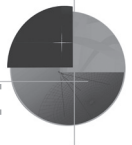
ความรู้ใหม่ทำให้เด็กเกิดความพร้อมที่จะเรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญในการใช้ภาษาไทย โดยหากมีทักษะทางภาษาที่ดีจะช่วยให้เด็กมีความพร้อมในการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาที่ดีต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากโครงการทุนพัฒนาอาจารย์และบุคลากรสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

1.รายงานการประเมินโครงการจัดการเรียนรู้ระบบสองภาษา (ไทย-มลายู) แบบประยุกต์. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพมหานคร. หน้า 5-10, 2553.
2.แผนพัฒนาการศึกษาในเขตพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2552-2555). สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพมหานคร. หน้า 1-33, 2553.
3. บรรณานา กาลเนาวกุล และคณะ: รูปแบบการพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสารทวิภาษา ระดับต้นของนักเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 16(6):933-952, 2553.
4. สุวิไล เปรมศรีรัตน์: การจัดการเรียนการสอนโดยในภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อ กรณีการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา (ภาษาไทย-มลายูถิ่น) ในโรงเรียนเขตพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ 1(1): 5-12, 2551.

5. T. Wenli, W. Weichung and Tzeng Yenjun : Applying a multimedia storytelling website in foreign language learning. *Computer & Education* 47:17-28, 2006.
6. Korat O : Reading electronic books as a support for vocabulary, story comprehension and word reading in kindergarten and rst grade. *Computer & Education*. 55:24-31, 2010.
7. ปรัชญนันท์ นิลสุข และนวพรพร เพชรมณี: สื่อและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารวิทยบริการ* 21(3):107-118, 2553.
8. Harley T. : *The Psychology of Language: From Data to Theory*. East Sussex: Psychology Press, New York. pp. 53-163, 2008.
9. Huennekens M.E. and Xu Y : Effects of a cross-linguistic storybook intervention on the second language development of two preschool English language learners. *Early Childhood Educ.* 38:19-26, 2010.
10. De Jong, M.T., and Bus, A.G. : How well-suited are electronic books to supporting literacy? *Journal of Early Childhood Literacy* 3:147-164, 2003.
11. Korat O and Blau H : Repeated reading of CD-ROM storybook as a support of emergent literacy : a developmental perspective in two SES groups. *Educational Computing Research* 43(4):445-466, 2010.
12. Shamir A : Processes and outcomes of joint activity with e-books for promoting kindergarteners' emergent literacy. *Educational Media Internation* 46:81-96, 2009.
13. บุญญาสา แซ่หล่อ: ผลการพัฒนาครูสอนไม่ตรงวุฒิสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์โรงเรียนระดับประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์* 22(1):81-90, 2554.
14.หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพมหานคร. หน้า 1-136, 2545.
15.รายงานคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ : เอาชนะความรุนแรงด้วยพลังสมานฉันท์, คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล, กรุงเทพมหานคร. หน้า 5-8, 2549.